

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ І УПРАВЛІННЯ
КАФЕДРА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ, МЕНЕДЖМЕНТУ ТА
МАРКЕТИНГУ

Шарендо Я.В.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА

Київ, 2023

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства освіти і науки України

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. В. ДАЛЯ
(повне найменування вищого навчального закладу)
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ І УПРАВЛІННЯ
(повне найменування інституту, назва факультету (відділення))
КАФЕДРА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ, МЕНЕДЖМЕНТУ ТА
МАРКЕТИНГУ
(повна назва кафедри (предметної, циклової комісії))

Пояснювальна записка

до кваліфікаційної роботи бакалавра
(освітній рівень)

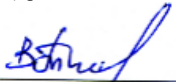
на тему: «Управління якістю продукції підприємства у системі маркетингу»

Виконав: здобувачка гр. МАР-19з
напряму підготовки (спеціальності)

075 «Маркетинг»
(шифр і назва напряму підготовки, спеціальності)

Шарендо Я.В.
(прізвище та ініціали) (підпис)

Керівник Бучнів М.М.
(прізвище та ініціали) (підпис)

Рецензент Тищенко В.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Зав. кафедрою публічного управління,
менеджменту та маркетингу

 Хандій О.О.

Київ, 2023

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. В.ДАЛЯ

(повне найменування вищого навчального закладу)

Інститут, факультет, відділення факультет економіки і управління
Кафедра, циклова комісія кафедра публічного управління, менеджменту та маркетингу

Освітньо-кваліфікаційний рівень бакалавр

Напрямок підготовки (спеціальність) 075 Маркетинг

(шифр і назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідуючий кафедрою публічного
управління, менеджменту
та маркетингу

д.е.н., проф. Хандій О.О.

24 квітня 2023 року

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧКИ

Шарендо Яна Валеріївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи «Управління якістю продукції підприємства у системі маркетингу»

керівник роботи Бучнів М.М, к.е.н., доцент

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом вищого навчального закладу від «08» травня 2023р.

№ 64с-1

2. Строк подання здобувачкою роботи 12.06.2023

3. Вихідні дані до роботи дані річних звітів і планів фінансово-економічного розвитку підприємства, статистична звітність, інформація періодичних видань, рекомендації науково-дослідних установ.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)

1. Теоретичні аспекти управління якістю продукції

2. Аналіз стану управління якістю продукції на підприємстві

3. Рекомендації щодо удосконалення управління якістю продукції на ПрАТ «Шепетівський цукровий комбінат»

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

Фактори впливу на якість продукції підприємства; загальна схема повного управління якістю; етапи застосування маркетингу при забезпеченні якості продукції; організаційна структура управління підприємства; основні показники фінансово-господарської діяльності підприємства; аналіз основних засобів підприємства; вартість чистих активів; аналіз собівартості реалізованої продукції; класифікація категорій ризиків у сфері стандартизації; сучасні методи та технології контролю якості продукції; модель системи управління якістю; вдосконалена організаційно-управлінська структура управління підприємства.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання 24.04.2023

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Затвердження та надання теми роботи	квітень 2023 р.	
2.	Обґрунтування актуальності теми роботи	квітень 2023 р.	
3.	Робота з бібліографічними джерелами, підготовка матеріалів для написання першого розділу роботи	квітень 2023 р.	
4.	Надання матеріалів по першому розділу роботи	квітень 2023 р.	
5.	Збір інформації для написання другого розділу роботи	травень 2023 р.	
6.	Надання матеріалів по другому розділу роботи	травень 2023 р.	
7.	Підготовка матеріалів та написання третього розділу роботи	травень 2023 р.	
8.	Надання матеріалів по третьому розділу роботи	травень 2023 р.	
9.	Написання висновків, заключне оформлення роботи та демонстраційних матеріалів	червень 2023 р.	
10.	Підготовка доповіді до захисту роботи	червень 2023 р.	

Здобувачка

(підпис)

Шарендо Я.В.

(прізвище та ініціали)

Керівник роботи

(підпис)

Бучнів М.М.

(прізвище та ініціали)

РЕФЕРАТ

Текст стор. 60, табл. 5, рис. 9.

Управління якістю продукції; система менеджменту якості; вимоги ISO 9001; стандартизація, маркетингова стратегія; стратегії конкурентної боротьби; аналіз конкурентних переваг; цінова політика; позиціонування продукції; маркетинг, маркетингові дослідження; попит на продукцію; маркетингові комунікації; управління продуктом; маркетинговий аудит.

У кваліфікаційній роботі бакалавра досліджені питання управління якістю продукції на промисловому підприємстві з використанням маркетингових методів. Для досягнення мети дослідження обрано ПАТ "Шепетівський цукровий комбінат", де проведений аналіз процесу виробництва з урахуванням вимог міжнародних стандартів якості ISO 9001. В роботі проведено фінансово-господарський та маркетинговий аналіз, що включає в себе аналіз конкурентних переваг, цінову політику, позиціонування продукції, маркетингові дослідження, маркетинговий мікс, попит на продукцію та маркетингові комунікації.

У результаті дослідження запропоновано модель системи управління якістю ПАТ «Шепетівський цукровий комбінат», яка побудована на основі процесного підходу; надано пропозиції щодо удосконалення організаційно-управлінської структури підприємства, шляхом створення спеціального відділу з контролю якості продукції та забезпечення відповідності вимогам стандартів якості, що значно розширить функції відділу маркетингу та досліджень ринку щодо вивчення потреб споживачів та впровадження їх в процес виробництва.

ЗМІСТ

ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПРОДУКЦІЇ	8
1.1. Основні поняття та принципи управління якістю продукції	8
1.2. Інструменти та методи управління якістю продукції	15
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1	22
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СТАНУ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПРОДУКЦІЇ НА ПІДПРИЄМСТВІ	23
2.1. Характеристика та аналіз показників діяльності ПрАТ «Шепетівський цукровий комбінат»	23
2.2. Оцінка ефективності системи управління якістю продукції ПрАТ «Шепетівський цукровий комбінат»	28
2.3. Основні проблеми та ризики в управлінні якістю продукції підприємства	33
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2	39
РОЗДІЛ 3. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПРОДУКЦІЇ НА ПрАТ «ШЕПЕТІВСЬКИЙ ЦУКРОВИЙ КОМБІНАТ»	41
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 3	50
ВИСНОВКИ	52
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	56

ВСТУП

В сучасних умовах глобальної конкуренції, управління якістю продукції є однією з ключових складових успішного функціонування будь-якого підприємства. Якість продукції, її конкурентоспроможність та відповідність вимогам споживачів є невід'ємною частиною маркетингової стратегії підприємства. Маркетинг є ключовим елементом успішного ведення бізнесу, оскільки він забезпечує розуміння потреб та бажань клієнтів та розробку стратегій, що спрямовані на задоволення цих потреб. Управління якістю продукції та маркетинг пов'язані між собою, оскільки якість продукції є важливою складовою маркетингу.

Тема дослідження «Управління якістю продукції підприємства у системі маркетингу» є актуальною та важливою для практичного впровадження на підприємствах.

Дослідження з управління якістю продукції підприємства у системі маркетингу було проведено в Україні та за кордоном великою кількістю вчених економістів. Серед них можна виділити таких: І. Бігдан, П. Кравець, О. Овчарук, Джозеф Джуран, Пітер Друкер, Вільям Едвардс Демінг, Філіп Котлер, Джеральд Надлер, Майкл Портер та ін.

Метою дипломної роботи є дослідження управління якістю продукції на підприємстві у системі маркетингу.

Для досягнення цієї мети було поставлено наступні завдання:

- провести теоретичний аналіз понять "управління якістю продукції" та "маркетинг";
- дослідити стан управління якістю продукції на конкретному підприємстві;
- розробити стратегію управління якістю продукції на підприємстві та вивчити її вплив на маркетингову стратегію;
- визначити взаємозв'язок між управлінням якістю продукції та маркетингом на підприємстві;

- розробити рекомендації щодо покращення управління якістю продукції та підвищення конкурентоспроможності на ринку.

Об'єктом дослідження є взаємозв'язок між якістю продукції та маркетинговою стратегією підприємства.

У процесі дослідження використані методи теоретичного аналізу та системний підхід до вивчення проблеми. Результати дослідження можуть бути корисними для підприємств, що займаються виробництвом та продажем продукції, для вдосконалення системи управління якістю та маркетингової стратегії.

Робота включає вступ, 3 розділи, висновки, список використаних джерел. Загальний обсяг роботи – 60 сторінок. Містить 5 таблиць, 9 рисунків, список використаних джерел налічує 45 найменувань.

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПРОДУКЦІЇ

1.1. Основні поняття та принципи управління якістю продукції

Якість можна розглядати як об'єкт управління, оскільки вона може бути виміряна, контрольована, покращена і забезпечена на різних етапах виробництва продукції або надання послуг. Управління якістю полягає в тому, що підприємство встановлює процедури, які забезпечують виробництво продукції з визначеною якістю, яка відповідає потребам споживача [4].

Управління якістю передбачає контроль за якістю сировини, виробничих процесів, обладнання, персоналу, фінансових ресурсів, а також контроль за якістю готової продукції або послуг, які надаються споживачам.

При цьому, управління якістю повинне бути системним, тобто охоплювати всі етапи виробництва продукції, від поставки сировини до надання послуг клієнту. Крім того, воно повинно бути спрямоване на постійне покращення якості продукції та послуг, а також на задоволення потреб і очікувань споживачів [5].

Якість є ключовим об'єктом управління на підприємстві, який вимагає постійного контролю та покращення, щоб задовольняти потреби та очікування споживачів.

Якість продукції - здатність продукту задовольняти потреби та очікування споживачів, відповідність вимогам технічних, економічних та екологічних параметрів.

Система управління якістю - сукупність засад, процедур та інструментів, що використовуються для забезпечення якості продукції та задоволення потреб споживачів.

Сертифікація якості - процес оцінки та підтвердження відповідності продукції вимогам стандартів та нормативних документів.

Маркетингова складова важлива для забезпечення конкурентних переваг підприємства на ринку. Вона включає в себе ряд стратегій та тактик, що спрямовані на збільшення продажів та покращення іміджу бренду. Деякі з найбільш ефективних маркетингових стратегій для забезпечення конкурентних переваг включають:

1. Аналіз ринку і конкуренції. Підприємство повинно ретельно вивчати ринок та конкурентів, щоб зрозуміти, які продукти та послуги пропонуються на ринку, як вони позиціонуються та які їх переваги та недоліки.

2. Розробка унікальної пропозиції продажу (Unique Selling Proposition, USP). USP - це те, що робить продукт або послугу підприємства унікальним та відрізняє його від конкурентів. Вона може включати в себе різні аспекти, такі як якість, ціна, зручність використання, інноваційність та ін.

3. Розвиток бренду. Сильний бренд може стати ключовою складовою конкурентної переваги підприємства. Розвиток бренду може включати в себе такі елементи, як дизайн логотипу, упаковки, рекламних матеріалів, спонсорства та ін.

4. Маркетингові комунікації. Ефективна комунікація зі споживачами може допомогти підприємству збільшити свою базу клієнтів та залучити нових. Маркетингові комунікації можуть включати в себе рекламу, промо-акції, участь у виставках та ін.

5. Розробка продуктів та послуг. Підприємство повно ретельно вивчати потреби споживачів та розробляти продукти та послуги, які відповідають їх потребам та очікуванням. Це може допомогти підприємству залучити нових клієнтів та збільшити лояльність вже існуючих.

Усі ці стратегії та тактики можуть допомогти підприємству забезпечити конкурентні переваги на ринку та збільшити свою базу клієнтів.

Сучасний споживач стає все вибагливішим та критичнішим щодо вибору товарів для задоволення своїх потреб. Тому виробникам доводиться працювати наполегливо, щоб забезпечити високу якість продукції, доступність та надання

послуг післяпродажного сервісу, щоб залучити та утримати своїх клієнтів. На макроекономічному рівні покращення якості продукції є найважливішою умовою для інтенсифікації економічного розвитку, джерелом економічного зростання країни та ефективності виробництва в її національному господарстві [5].

Забезпечення конкурентоспроможності продукції залежить від багатьох чинників. Врахування цих чинників та їх оптимізація можуть допомогти підприємству збільшити свою конкурентоспроможність та здобути перевагу на ринку. Деякі з найважливіших чинників наведені на рис. 1.1.

Рис.1.1. Чинники забезпечення конкурентоспроможності продукції

Категорія «якість продукції» є важливою складовою законодавства України, і розглядається в різних нормативно-правових актах. Основним законодавчим актом, який визначає вимоги до якості продукції, є Закон України «Про захист прав споживачів» [35].

Згідно з цим законом, виробник зобов'язаний забезпечувати якість своєї продукції та відповідність її стандартам та нормам безпеки. Також встановлюються вимоги до маркування та інформації про продукцію, яку повинен надавати виробник.

Окрім цього, якість продукції розглядається у різних галузевих законах та нормативно-правових актах, наприклад, у законах про продукти харчування, медичні засоби, будівельні матеріали, транспортні засоби та інше.

Крім законодавчих актів, якість продукції також контролюється державними органами, які мають право проводити перевірки та вживати заходів щодо забезпечення якості продукції та захисту прав споживачів.

Якість продукції формується під впливом багатьох факторів, які можна поділити на внутрішні та зовнішні.

Таблиця 1.1

Фактори впливу на якість продукції підприємства

Фактори впливу на якість продукції	
Внутрішні	Зовнішні
Якість використовуваних матеріалів та компонентів	Вимоги та стандарти, встановлені законодавством
Якість виробничого процесу та технології виготовлення продукції	Вимоги та очікування споживачів
Кваліфікація та досвід робочої сили	Конкуренція на ринку
Ступінь автоматизації процесів виробництва	наявність та використання новітніх технологій виробництва
Наявність і використання систем контролю якості.	

Управління якістю необхідно розглядати у контексті двох основних категорій – «якість» та «управління». Управління передбачає цілеспрямований вплив на процеси з метою досягнення бажаного результату або уникнення небажаного. Управління якістю продукції означає вплив на процеси створення, експлуатації та споживання продукції з метою забезпечення та підтримання необхідного рівня якості, що визначається вимогами [36].

Умови масового промислового виробництва призвели до фізичної складності забезпечення відповідності кожної одиниці продукції, що зробило проблеми менеджменту якості актуальними для управлінців. Розвиток менеджменту якості був характеризований кількома етапами, які були специфічні для окремих виробничих технологій. Ці етапи не мають чітких меж і є недискретними, оскільки розвиток методів управління як соціальних технологій та технологій виробництва є результатом науково-технічного прогресу і не відбувається одночасно.

Еволюція менеджменту якості в контексті методології означає поступову зміну та розвиток підходів до управління якістю продукції з часом.

Початкові підходи до менеджменту якості були спрямовані на використання статистичних методів для контролю якості продукції. Пізніше, з'явилися більш комплексні методології, такі як Total Quality Management (TQM) та Six Sigma, які дозволяють забезпечувати високу якість продукції через впровадження системного підходу до управління якістю [41].

У сучасному світі, з'явилися нові методики, такі як Lean Manufacturing та Agile, які дозволяють забезпечувати високу якість продукції через зменшення втрат та усунення зайвих етапів у виробничому процесі.

Окрім того, з'явилися нові вимоги менеджменту якості, такі як врахування екологічних та соціальних аспектів у виробництві, що дозволяє забезпечувати сталий розвиток та задоволення потреб споживачів.

Отже, еволюція менеджменту якості в контексті методології відображає зміну підходів до управління якістю продукції з часом, що дозволяє забезпечувати високу якість продукції та задоволення потреб споживачів.

Принципи управління якістю продукції:

1. Орієнтація на споживача.

Принцип орієнтації на споживача є одним з основних принципів управління якістю, який передбачає, що всі процеси та дії, пов'язані з виробництвом продукції, повинні бути спрямовані на задоволення потреб та очікувань споживачів.

Орієнтація на споживача передбачає, що якість продукції повинна відповідати вимогам та потребам споживачів, а також враховувати їхні побажання та пропозиції. Для досягнення цього принципу, необхідно використовувати такі інструменти, як дослідження ринку, збір та аналіз відгуків та пропозицій споживачів, впровадження систем забезпечення якості, які дозволяють забезпечувати високу якість продукції.

Орієнтація на споживача є важливим принципом управління якістю, оскільки дозволяє забезпечувати високу якість продукції, що відповідає потребам та очікуванням споживачів, та збільшувати їхнє задоволення від використання продукції, що в свою чергу призводить до збільшення продажів та збільшення прибутку підприємства..

2. Постійне покращення.

Принцип постійного покращення є одним з основних принципів управління якістю, який передбачає, що всі процеси та дії, пов'язані з виробництвом продукції, повинні постійно покращуватися з метою досягнення високої якості продукції та задоволення потреб споживачів.

Для досягнення цього принципу, необхідно використовувати такі інструменти, як PDCA-цикл (Plan-Do-Check-Act), Lean Manufacturing, Six Sigma та інші методики управління якістю [30].

Принцип постійного покращення є важливим принципом управління якістю, оскільки дозволяє забезпечувати постійне вдосконалення процесів виробництва та якості продукції, що в свою чергу призводить до зменшення витрат, збільшення продуктивності роботи, підвищення якості продукції та збільшення задоволення споживачів.

3. Визначення відповідальності.

Принцип визначення відповідальності передбачає, що кожен працівник підприємства повинен бути відповідальним за виконання своїх обов'язків та за якість продукції, яку він виробляє.

Для досягнення цього принципу, необхідно використовувати такі інструменти, як розподіл відповідальності та повноважень, проведення навчання та тренінгів з питань відповідальності та якості продукції, впровадження систем забезпечення якості, які дозволяють контролювати якість продукції на кожному етапі виробництва та забезпечувати відповідальність за якість продукції.

Принцип визначення відповідальності дозволяє забезпечити відповідальність за якість продукції на кожному етапі виробництва та забезпечити контроль якості продукції. Це допомагає зменшити втрати, вдосконалити процеси виробництва та забезпечити задоволення споживачів високою якістю продукції [30].

4. Системний підхід.

Принцип системного підходу передбачає, що організація повинна розглядатися як система, що складається з взаємопов'язаних та взаємодіючих елементів. Це означає, що управління якістю повинно бути розглянуто як системний процес, що включає в себе всі елементи організації, такі як люди, процеси, технології, обладнання, матеріали та інформаційні системи.

Для досягнення цього принципу, необхідно використовувати такі інструменти, як аналіз та проектування процесів, визначення взаємодії

елементами системи, використання комп'ютерних систем управління якістю та ін.

Принцип системного підходу є важливим принципом управління якістю, оскільки дозволяє забезпечити комплексний підхід до управління якістю та розглядати організацію як єдину систему. Це допомагає забезпечити взаємодію між елементами системи та забезпечити оптимальний результат виробництва та задоволення потреб споживачів.

5. Навчання та розвиток персоналу - розвиток кваліфікації та компетентності персоналу з метою підвищення якості продукції.

6. Партнерство з постачальниками та підрядниками - співпраця з постачальниками та підрядниками з метою забезпечення якості продукту та підвищення ефективності виробничих процесів.

1.2. Інструменти та методи управління якістю продукції

Інструменти та методи управління якістю продукції - це спеціальні техніки та методи, що використовуються для забезпечення якості продукції та підвищення ефективності виробництва.

Інструменти управління якістю продукції - це різноманітні техніки та методи, що використовуються для забезпечення високої якості продукції та підвищення ефективності виробництва.

Ось деякі з найпоширеніших інструментів управління якістю продукції:

1. Планування якості: це процес, що включає в себе розробку плану якості продукції, який визначає вимоги до якості та процедури контролю якості.

2. Контроль якості: це процес перевірки якості продукції на різних етапах виробництва, від придбання сировини до доставки готової продукції.

3. Статистичний контроль якості: це метод, що використовує статистичні методи для контролю якості продукції та визначення причин відхилень.

4. Методологія Six Sigma: це система управління якістю, що дозволяє зменшити кількість дефектів та покращити ефективність виробництва.

5. Управління якістю за допомогою ISO 9001: це міжнародний стандарт, що встановлює вимоги до систем управління якістю та забезпечує їх сертифікацію.

6. Дизайн експерименту: це метод, що використовується для визначення оптимальних параметрів виробництва та забезпечення максимальної якості продукції.

7. Застосування Lean-підходу: це метод, що дозволяє зменшити втрати та зайві операції в процесі виробництва та забезпечити оптимальне використання ресурсів.

8. Управління ризиками: це метод, що дозволяє ідентифікувати та управляти ризиками, пов'язаними з виробництвом та якістю продукції.

9. Планування та контроль витрат: це метод, що дозволяє забезпечити ефективне використання ресурсів та зменшити витрати на виробництво продукції.

Ці інструменти допомагають забезпечити висок якість продукції та підвищити ефективність виробництва, що дозволяє досягати успіху на ринку та задовольняти потреби споживачів.

Методи керування якістю мають різні варіації та залежать від мети, і можуть бути розглянуті в наступних категоріях:

1) Адміністративні (організаційні) методи, які включають розпорядчі (директиви, накази тощо), регулятивні (норми, нормативи, положення) та дисциплінарні (відповідальність та заохочення) методи.

2) Соціально-психологічні методи - це засоби впливу на атмосферу в колективі, створення прийняттого психологічного клімату, який впливає на якість продукту. Ці методи включають розробку інструкцій та правил, які регулюють дисципліну, а також системи нематеріальної винагороди (підвищення мотивації працівників).

3) Інженерно-технологічні методи, які безпосередньо впливають на технологічні процеси, включають: а) технічні методи контролю якості; б) методи технологічного регулювання якості продукції, послуг та процесів.

4) Економічні методи управління якістю включають створення сприятливих умов для забезпечення та зростання якості продукції персоналом, що передбачає економічне стимулювання та матеріальну зацікавленість у підвищенні якості, ціноутворення з урахуванням рівня якості, фінансування діяльності у сфері управління якістю, економічні заходи впливу на постачальників, бізнес-планування розробки нових та модернізації існуючих видів продукції та послуг.

5) Статистичні методи в системі управління якістю дозволяють відстежувати дані та виявляти чинники, що зумовлюють позитивну чи негативну динаміку показників якості. Залежно від мети, статистичні методи поділяються на інструменти контролю якості, що включають формування та аналіз первинної інформації, та інструменти управління якістю, що перетворюють вимоги, які представляють споживачі, в параметри якості продукції [6, с.35].

Total Quality Management (TQM) - концепція, яка передбачає комплексне цілеспрямоване і добре скоординоване застосування систем і методів управління якістю в усіх сферах від досліджень і розробок до післяпродажного обслуговування за участю керівництва і співробітників усіх рівнів за умови раціонального використання технічних можливостей (рис.1.2.). Ця концепція спрямована на досягнення довгострокового успіху на основі задоволення як вимог споживача, так і забезпечення вигод для членів організації та суспільства. Основними складовими системи TQM є забезпечення якості (QA), політика якості (QPolicy), планування якості (QPlanning), поліпшення якості (QI) та планування впливу на якість (P plan, D do, C check, A act) [31].

Рис. 1.2. Загальна схема повного управління якістю

Джерело: [18, с. 104].

Система управління якістю на підприємстві забезпечує підвищення продуктивності та ефективності виробництва, що призводить до зниження собівартості продукції та підвищення конкурентоспроможності. Також вона допомагає підвищити якість продукції та задоволеність клієнтів, покращити імідж та взаємини у колективі, а також забезпечити конкурентні переваги та збільшення продажів. Досвід ефективного менеджменту підприємства показує, що система управління якістю є ключовим фактором, що формує конкурентоспроможність та створює умови для сталого розвитку підприємства.

Якість продукції формується внаслідок трудової діяльності осіб, зайнятих проектуванням, виготовленням і експлуатацією продукції. Методичною основою забезпечення якості є так звана «петля якості». «Петля якості» - це методика управління якістю, яка базується на циклічному процесі покращення якості продукції [18].

Цей процес складається з чотирьох етапів:

1. Планування: на цьому етапі визначаються цілі та вимоги до якості продукції, а також встановлюються методи та засоби контролю якості.
2. Виконання: на цьому етапі виготовляється продукція, використовуючи методи та засоби, розроблені на етапі планування.

3. Контроль: на цьому етапі проводиться контроль якості продукції з метою виявлення відхилень від встановлених вимог.

4. Дії для покращення: на цьому етапі виправляються виявлені відхилення та проводяться дії для покращення процесів виробництва та підвищення якості продукції.

Цей цикл повторюється постійно, що дозволяє підприємству постійно покращувати якість продукції та забезпечувати задоволеність клієнтів.

У межах системи управління якістю застосовуються такі інструменти маркетингу, як товарна політика, збутова політика, цінова політика, реклама і сервісне обслуговування. Також застосовуються різні способи і методи збору даних для проведення досліджень якості продукції, задоволеності споживачів тощо. Служба з маркетингу розробляє і застосовує систему заходів впливу на ринок і споживчий попит з урахуванням можливості одержання прибутку за рахунок максимального задоволення запитів споживачів. Підприємство, діяльність якого базується на принципах маркетингу, розробляє програми з нових товарів, виробництва і збут яких вона планує здійснити в результаті маркетингових досліджень ринку. Цілі підприємства досягаються через оцінку і задоволення вимог споживачів. У такий спосіб маркетинг не тільки створює умови для виходу (або, як кажуть, прориву) на ринок, але і сприяє закріпленню позицій підприємства, збільшенню продажів, швидкої зміни характеристик продукції під впливом технологічних досягнень і вимог споживача.

Маркетингова діяльність підприємства та якість продукції є взаємозалежними поняттями, оскільки якість продукції є ключовим фактором, який впливає на успіх маркетингових стратегій. Нижче наведено кілька способів, які показують взаємозв'язок маркетингу та якості продукції:

1. Задоволення потреб клієнтів: Якість продукції є ключовим фактором, який визначає, наскільки задоволені клієнти продуктом або послугою.

Маркетингові стратегії повинні відповідати на потреби та очікування клієнтів, а якість продукції повинна відповідати цим потребам.

2. Конкурентоспроможність: Якість продукції є ключовим фактором, який визначає конкурентоспроможність продукту на ринку. Якість продукції повинна бути на рівні або вище, ніж якість продукту конкурентів.

3. Репутація бренду: Якість продукції є ключовим елементом, який визначає репутацію бренду. Якість продукції повинна бути на такому рівні, щоб клієнти могли довіряти бренду та рекомендувати його іншим.

4. Стратегії ціноутворення: Якість продукції впливає на стратегії ціноутворення. Якщо продукт має високу якість, то можна встановлювати вищу ціну, ніж у конкурентів, що дозволяє отримувати більший дохід [38].

Отже, маркетинг та якість продукції взаємопов'язані, і підприємства повинні забезпечувати високу якість продукції, щоб привернути та зберегти клієнтів та забезпечити успіх на ринку.

Значення маркетингу при забезпеченні якості продукції розглядається за трьома етапами (рис. 1.3.).

Рис. 1.3. Етапи застосування маркетингу при забезпеченні якості продукції

Крім того, на етапі забезпечення якості підприємство може виконувати такі функції служби маркетингу:

- вивчення потреб і бажань споживачів та створення продукції, яка відповідає їхнім потребам;
- визначення конкурентоспроможності продукції на ринку та розробка стратегій ціноутворення;
- забезпечення високої якості продукції шляхом впровадження системи контролю якості та стандартів;
- підвищення свідомості споживачів про якість продукції шляхом проведення рекламних кампаній та інших маркетингових заходів;
- оцінка ризиків, пов'язаних з якістю продукції, та розробка плану заходів щодо їх уникнення.

Отже, служба маркетингу на підприємстві відіграє важливу роль у забезпеченні якості продукції на різних етапах виробничого процесу. Вона забезпечує взаємозв'язок між виробництвом та споживачами, допомагає визначати потреби ринку та створювати продукцію, яка відповідає їхнім потребам та вимогам щодо якості.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1

Якість можна розглядати як об'єкт управління, оскільки вона може бути виміряна, контрольована, покращена і забезпечена на різних етапах виробництва продукції або надання послуг. Управління якістю полягає в тому, що підприємство встановлює процедури, які забезпечують виробництво продукції з визначеною якістю, яка відповідає потребам споживача [4].

Управління якістю передбачає контроль за якістю сировини, виробничих процесів, обладнання, персоналу, фінансових ресурсів, а також контроль за якістю готової продукції або послуг, які надаються споживачам.

У першому розділі дипломної роботи було розглянуто основні поняття та теоретичні засади управління якістю продукції, такі як стандартизація, сертифікація, системи управління якістю, методи контролю якості тощо. Було визначено, що системний підхід до управління якістю продукції дозволяє забезпечити сталу якість продукції та підвищити ефективність виробництва.

Також було проаналізовано роль маркетингу у забезпеченні якості продукції та визначено функції служби маркетингу на різних етапах виробничого процесу.

Отже, на основі дослідження теоретичних аспектів управління якістю продукції можна зробити висновок про те, що ефективне управління якістю продукції передбачає комплексний підхід до вирішення цієї проблеми та використання різноманітних методів та інструментів для забезпечення високої якості продукції на ринку.

Управління якістю продукції є важливим елементом ефективного управління підприємством, що дозволяє забезпечувати сталу якість продукції та задовольняти потреби споживачів. Розуміння теоретичних аспектів управління якістю продукції дозволяє підприємствам ефективно впроваджувати системи управління якістю та розвиватися на ринку.

РОЗДІЛ 2.

АНАЛІЗ СТАНУ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПРОДУКЦІЇ НА ПІДПРИЄМСТВІ

2.1. Характеристика та аналіз показників діяльності ПрАТ «Шепетівський цукровий комбінат»

ПрАТ «Шепетівський цукровий комбінат» - це велике промислове підприємство, яке спеціалізується на виробництві цукру. Комбінат заснований у 1899 році і розташований у місті Шепетівка, що на Хмельниччині.

Підприємство має значну виробничу базу, яка складається з 4 цехів з виробництва цукру та 2 цехів з виробництва меляси. Також на комбінаті працюють власні енергетичні установки, які забезпечують електроенергією виробництво цукру.

За даними за останні роки, ПрАТ «Шепетівський цукровий комбінат» виробляє близько 100 тис. тонн цукру на рік. Крім того, підприємство займається виробництвом меляси, яка використовується у харчовій та хімічній промисловості [29].

Підприємство має власну лабораторію з контролю якості продукції, яка дозволяє дотримуватися високих стандартів якості. Крім того, комбінат активно використовує нові технології та інновації для збільшення ефективності та якості виробництва. На ПрАТ «Шепетівський цукровий комбінат» впроваджено систему менеджменту якості ISO 9001. Ця система є міжнародним стандартом, який встановлює вимоги до якості продукції та послуг, що надаються підприємством. Також на підприємстві використовуються інші системи менеджменту, такі як НАССР (система управління безпекою харчових продуктів) та ISO 14001 (система управління навколишнім середовищем). Всі ці системи допомагають забезпечити ефективне та стабільне функціонування підприємства, а також сприяють підвищенню довіри споживачів до продукції, що виробляється на підприємстві [29].

Основним завданням системи менеджменту якості (СМЯ), впровадженої на ПрАТ «Шепетівський цукровий комбінат», є забезпечення високої якості продукції та послуг, що надаються підприємством. Ця система дозволяє визначити вимоги споживачів та законодавства, розробити та впровадити процеси, які забезпечать виконання цих вимог та забезпечать високий рівень якості продукції.

Завдяки системі менеджменту якості на ПрАТ «Шепетівський цукровий комбінат» встановлені процедури контролю якості на всіх етапах виробництва, проводяться регулярні аудити та перевірки якості продукції, а також здійснюється постійне вдосконалення системи та процесів виробництва з метою підвищення якості продукції та задоволення потреб споживачів. Крім того, впровадження СМЯ допомагає зменшити витрати на виробництво та підвищити конкурентоспроможність підприємства на ринку.

ПрАТ «Шепетівський цукровий комбінат» є одним з найбільших виробників цукру в Україні та має сильну позицію на ринку. Підприємство виробляє різноманітні види продукції, зокрема:

1. Цукор білий кристалічний - виробляється з цукрового буряка та має високу якість.
2. Цукор коричневий - виготовляється з меляси та має ніжний смак та аромат.
3. Цукор-пісок - має дрібну кристалічну структуру та використовується для виробництва кондитерських виробів.
4. Меляса - це побічний продукт виробництва цукру, який використовується у харчовій та хімічній промисловості.
5. Буряк - вирощується на власних полях та використовується для виробництва цукру.
6. Буряковий сік - використовується для виробництва цукру.
7. Бурякові жоми - це побічний продукт виробництва цукру, який використовується як корм для тварин [29].

Продукція ПрАТ «Шепетівський цукровий комбінат» відома своєю високою якістю та широко використовується в харчовій промисловості, кондитерській галузі та інших галузях промисловості.

Компанія забезпечує роботу близько 1000 працівників та сприяє розвитку економіки регіону.

Організаційна структура управління ПрАТ «Шепетівський цукровий комбінат» наведена на рис. 2.1.

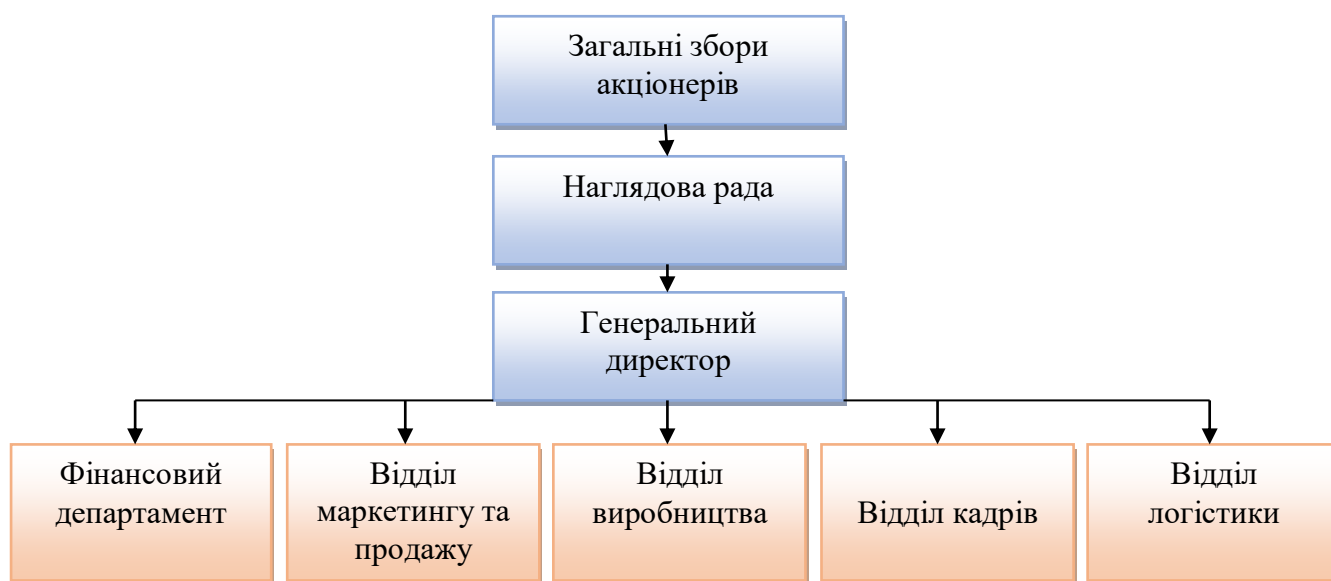

Рис. 2.1. Організаційна структура управління ПрАТ «Шепетівський цукровий комбінат»

Джерело: розроблено автором на основі [29].

1. Загальні збори акціонерів - найвищий орган управління, який зібравшись приймає стратегічні рішення і визначає основні напрямки діяльності компанії.

2. Наглядова рада - орган, що контролює діяльність керівництва компанії, затверджує стратегію розвитку, контролює фінансові показники та здійснює призначення керівництва компанії.

3. Виконавчий орган - генеральний директор, який відповідає за керівництво діяльністю компанії, забезпечуючи реалізацію стратегії, планування та контроль за виконанням завдань.

4. Фінансовий департамент - відповідає за фінансову діяльність компанії, веде бухгалтерський облік та звітність, забезпечує фінансову стабільність компанії.

5. Відділ маркетингу та продажу - займається рекламою, продажем та маркетинговими дослідженнями, спрямованими на розширення ринку збуту та підвищення продажів.

6. Відділ виробництва - забезпечує виробництво та постачання продукції на ринок, контролює якість виробництва та виконання виробничих планів.

7. Відділ кадрів - відповідає за підбір, навчання, розвиток та управління персоналом компанії.

8. Відділ логістики - займається організацією транспортування та зберігання продукції компанії.

Така структура управління дозволяє ефективно керувати діяльністю ПрАТ «Шепетівський цукровий комбінат», забезпечуючи виконання стратегічних завдань, контроль за фінансовими показниками та забезпечення якості продукції.

Основні показники фінансово-господарської діяльності ПрАТ «Шепетівський цукровий комбінат» наведені у табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Основні показники фінансово-господарської діяльності ПрАТ «Шепетівський цукровий комбінат» (тис. грн.)*

Найменування показника	Період	
	Звітний (2021)	Попередній (2020)
Усього активів		524109
Основні засоби (за залишковою вартістю)	331 885	184552
Запаси	62 982	127868
Сумарна дебіторська заборгованість	165 285	165818
Гроші та їх еквіваленти	4	2419
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	- 29 887	- 142484
Власний капітал	74 816	- 69618
Зареєстрований (пайовий/статутний) капітал	25 039	25039
Довгострокові зобов'язання і забезпечення		0

Найменування показника	Період	
	Звітний (2021)	Попередній (2020)
Поточні зобов'язання і забезпечення	581 159	593727
Чистий фінансовий результат: прибуток (збиток)	21 006	- 15754
Середньорічна кількість акцій (шт.)	223	100155680
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію (грн)	0,20973	- 0,15729

Джерело: [29].

Згідно таблиці 2.1 ПрАТ «Шепетівський цукровий комбінат» показує позитивні результати щодо чистого фінансового результату, який в 2021 році становив 21 006 тис. грн., що значно перевищує результат попереднього року (- 15 754 тис. грн.). Також в 2021 році відбулась зміна знаку нерозподіленого прибутку, який становив -29 887 тис. грн. в порівнянні з -142 484 тис. грн. попереднього року.

Однак, з таблиці можна зробити висновок, що компанія має досить велику кількість поточних зобов'язань і забезпечень, які складають 581 159 тис. грн. в 2021 році, що на 2,3% менше, ніж у попередньому році.

Щодо основних засобів, то їх залишкова вартість становить 331 885 тис. грн., що на 52,2% більше, ніж у 2020 році.

Також видно, що власний капітал компанії збільшився на 174,4%, до 74 816 тис. грн. в 2021 році.

У зв'язку з цим, можна зробити висновок, що компанія веде успішну фінансово-господарську діяльність та показує позитивні результати, що може свідчити про її стабільність та розвиток.

ПрАТ «Шепетівський цукровий комбінат» є одним з найбільших виробників цукру в Україні. Діяльність підприємства характеризується наступними показниками:

1. Виробництво цукру: за даними за останні роки, виробництво цукру на комбінаті становить близько 100 тис. тонн на рік. Таке виробництво дозволяє підприємству бути одним з лідерів у цукровій промисловості України.

2. Ефективність виробництва: за даними компанії, показник ефективності виробництва на комбінаті становить близько 90%. Це означає, що підприємство використовує свої ресурси та обладнання максимально ефективно.

3. Фінансові показники: за даними звітності за останні роки, підприємство збільшує свій оборот та прибуток. У 2021 році комбінат заробив 1,4 млрд. грн. прибутку, що на 40% більше, ніж у 2020 році.

4. Ринкова позиція: ПрАТ «Шепетівський цукровий комбінат» є одним з найбільших виробників цукру в Україні, що дозволяє підприємству мати сильну позицію на ринку та конкурувати з іншими виробниками.

5. Інноваційність: підприємство активно впроваджує нові технології та інновації для збільшення ефективності та якості виробництва.

Узагальнюючи, можна сказати, що ПрАТ «Шепетівський цукровий комбінат» є ефективним та інноваційним підприємством, яке має сильну позицію на ринку та показує стабільний ріст фінансових показників.

2.2. Оцінка ефективності системи управління якістю продукції ПрАТ «Шепетівський цукровий комбінат»

Для оцінки ефективності системи управління якістю продукції ПрАТ «Шепетівський цукровий комбінат» проаналізуємо наступні аспекти:

1. Відповідність продукції вимогам стандартів якості - компанія відповідає вимогам стандартів якості, таких як ISO 9001, HACCP, FSSC 22000, що гарантує високу якість продукції та безпеку для споживачів.

2. Контроль за якістю продукції на кожному етапі виробництва - ПрАТ «Шепетівський цукровий комбінат» має систему контролю якості на кожному етапі виробництва, від приймання сировини до відправлення готової продукції, що дозволяє вчасно виявляти та вирішувати проблеми з якістю продукції.

3. Використання сучасних технологій та обладнання - компанія використовує сучасне обладнання та технології виробництва, які гарантують

високу якість продукції та дозволяють вчасно виявляти та вирішувати проблеми з якістю.

4. Наявність системи управління якістю - компанія має належну систему управління якістю, яка забезпечує постійний контроль за якістю продукції та вчасне вирішення проблем.

5. Рівень задоволеності клієнтів - важливим показником ефективності системи управління якістю є рівень задоволеності клієнтів продукцією компанії.

Продукція ПрАТ «Шепетівський цукровий комбінат» відповідає всім державним та міжнародним вимогам якості. В цьому заслуга колективу, висококваліфікованих фахівців, професіоналів високого рівня, які знаходяться в постійному пошуку поліпшення процесів управління якістю і технологією виробництва. На підприємстві зосереджений значний технічний потенціал, придбаний і збережений виробничий досвід. Цукровий комбінат має добрі партнерські відносини з багатьма підприємствами України, зарубіжжя, і зацікавлений у налагодженні подальших ділових контактів, будує дружні стосунки на принципах партнерства, взаєморозуміння з урахуванням інтересів всіх сторін.

Середньооблікова чисельність штатних працівників облікового складу - 211 особа. Середня чисельність позаштатних працівників та осіб, які працюють за сумісництвом - 0 осіб. Чисельність працівників, які працюють на умовах неповного робочого часу (дня, тижня) - 0 осіб. Фонд оплати праці у звітньому періоді становив 28 557,51 тис. грн. Відносно попереднього періоду фонд оплати праці збільшився на 1 073,27 тис. грн. Кадрова програма емітента, спрямована на забезпечення високого рівня кваліфікації працівників Товариства, який відповідає операційним потребам емітента. Товариством забезпечується навчання та тренінги з персоналом, який проводяться менеджментом підприємства та залученими спеціалізованими установами. Набір нових кадрів на підприємстві здійснюється самостійно[29].

Інформація про основні засоби ПрАТ «Шепетівський цукровий комбінат» наведена в табл. 2.2.

Таблиця 2.2

Основні засоби ПрАТ «Шепетівський цукровий комбінат» (за залишковою вартістю)

Найменування основних засобів	Власні основні засоби (тис. грн.)		Орендовані основні засоби (тис. грн.)		Основні засоби, усього (тис. грн.)	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022
1. Виробничого призначення:	331 885	363 455	0	0	331 885	363 455
будівлі та споруди	136 664	138 611	0	0	136 664	138 611
машини та обладнання	154 737	188 351	0	0	154 737	188 351
транспортні засоби	33 310	27 409	0	0	33 310	27 409
земельні ділянки	35	35	0	0	35	35
інші	7 139	9 049	0	0	7 139	9 049
2. Невиробничого призначення:	0	0	0	0	0	0
будівлі та споруди	0	0	0	0	0	0
машини та обладнання	0	0	0	0	0	0
транспортні засоби	0	0	0	0	0	0
земельні ділянки	0	0	0	0	0	0
інвестиційна нерухомість	0	0	0	0	0	0
інші	0	0	0	0	0	0
Усього	331 885	363 455	0	0	331 885	363 455

Джерело: [29].

З таблиці видно, що на 2021 рік власні основні засоби підприємства складають 331 885 тис. грн., що включає в себе будівлі та споруди, машини та обладнання, транспортні засоби, земельні ділянки та інші активи виробничого призначення. На 2022 рік передбачається збільшення вартості власних основних засобів до 363 455 тис. грн.

Орендованих основних засобів не вказано, що свідчить про відсутність їх у складі активів компанії.

Усього на 2021 та 2022 роки вартість основних засобів емітента складає 331 885 тис. грн. та 363 455 тис. грн. відповідно.

Аналізуючи дані таблиці 2.2, можна зробити висновок, що підприємство має значні власні основні засоби, які є виробничого призначення і які

забезпечують виробництво продукції. Прогнозоване збільшення вартості власних основних засобів свідчить про плани компанії на розвиток та розширення виробничих можливостей.

Таблиця 2.3

Вартість чистих активів ПрАТ «Шепетівський цукровий комбінат»

Найменування показника	2022	2021
Розрахункова вартість чистих активів (тис.грн)	-69 618	-53 864
Статутний капітал (тис.грн)	25 039	25 039
Скоригований статутний капітал (тис.грн)	25 039	25 039

Джерело: [29].

З таблиці 2.3 видно, що на 2021 рік розрахункова вартість чистих активів ПрАТ «Шепетівський цукровий комбінат» складає -53 864 тис. грн., що свідчить про те, що вартість забезпечення позики та інших зобов'язань перевищує вартість активів компанії. На 2022 рік передбачається зменшення розрахункової вартості чистих активів до -69 618 тис. грн.

Статутний капітал компанії на обох роках становить 25 039 тис. грн., що свідчить про постійність величини статутного капіталу.

Скоригований статутний капітал також залишається незмінним на обох роках та складає 25 039 тис. грн.

Аналізуючи дані таблиці, можна зробити висновок, що вартість зобов'язань компанії перевищує вартість її активів, що може свідчити про фінансові проблеми. Однак, статутний капітал не змінюється, що свідчить про стабільність та надійність компанії у відносинах з інвесторами та партнерами. Також, зменшення розрахункової вартості чистих активів на 2022 рік може свідчити про негативні тенденції в діяльності компанії та необхідність вжиття заходів для вирішення проблем.

Аналіз собівартості реалізованої продукції підприємства наведений у табл.2.4.

Таблиця 2.4

Собівартість реалізованої продукції ПрАТ «Шепетівський цукровий комбінат»

№ з/п	Склад витрат	Відсоток від загальної собівартості реалізованої продукції (у %)
1	Сировина	40
2	Газ природний	20
3	Витрати на оплату праці	10
4	Інші	30

Джерело: розраховано автором за даними [29].

Аналізуючи собівартість реалізованої продукції підприємства можна зробити наступні висновки:

- Найбільшим складовим елементом собівартості реалізованої продукції є сировина з відсотком 40%. Це означає, що компанія повинна уважно контролювати ціни та якість закупівлі сировини для забезпечення оптимального рівня собівартості продукції.
- Другим за вагою елементом є газ природний з відсотком 20%. Компанія може вжити заходів для зниження витрат на газ, наприклад, шляхом пошуку альтернативних джерел енергії або погодження з постачальниками кращих цін.
- Витрати на оплату праці становлять 10% від загальної собівартості реалізованої продукції. Цей показник може залежати від кількості та оплати праці робітників. Компанія може знайти способи зменшення цих витрат без впливу на якість продукції, наприклад, шляхом використання новітніх технологій виробництва.
- Інші витрати становлять 30% від загальної собівартості реалізованої продукції. Вони можуть включати в себе оплату послуг з технічних обслуговування, амортизацію обладнання, витрати на управління тощо.

Компанія може вжити заходів для оптимізації цих витрат, щоб забезпечити більш ефективне використання ресурсів та зменшення впливу на загальну собівартість продукції.

Отже, оцінка ефективності системи управління якістю продукції ПрАТ «Шепетівський цукровий комбінат» показує, що компанія відповідає вимогам стандартів якості, має систему контролю якості на кожному етапі виробництва, використовує сучасні технології та обладнання, має належну систему управління якістю та забезпечує високий рівень задоволеності клієнтів продукцією. Тому можна зробити висновок, що система управління якістю продукції ПрАТ «Шепетівський цукровий комбінат» є ефективною.

2.3. Основні проблеми та ризики в управлінні якістю продукції

З проведеного аналізу нами виявлено низку основних проблем та ризиків в управлінні якістю продукції ПрАТ «Шепетівський цукровий комбінат»:

1. Недостатній контроль якості вхідних матеріалів та сировини, що призводить до зниження якості виробленого цукру.

2. Недостатня планування технологічних процесів та відсутність чіткої документації процесів виробництва, що призводить до неоднаковості якості продукції.

3. Недостатній контроль ланцюжка постачання та ефективність співпраці з постачальниками, що призводить до надходження сировини низької якості.

4. Вплив змін клімату та навколишнього середовища на виробництво, що може призвести до збитків у виробництві пов'язаних зі зменшенням заготівлі цукрових буряків.

5. Недостатнє використання сучасних технологій та інновацій, що може призвести до менш ефективного виробництва та конкурентоздатності.

7. Недостатня увага до потреб споживачів та недостатній контроль якості фінальної продукції, що може призвести до негативного впливу на імідж компанії та зниження продажів.

Управління якістю продукції в ПрАТ «Шепетівський цукровий комбінат» повинно забезпечувати постійний контроль та прогнозування ризиків, моніторинг процесів та планування проектів. Важливо забезпечити ефективний контроль за виробництвом згідно з вимогами споживачів та запобігти можливим ризикам та проблемам.

Війна в Україні має великий негативний вплив на діяльність ПрАТ «Шепетівський цукровий комбінат». З одного боку, бойові дії та окупація на частині території країни призвели до зниження виробництва цукру та складнощів з його експортом. З іншого, війна призвела до підвищення цін на електроенергію та вартість палива, що стало додатковим тягарем для підприємства. Також, військові дії суттєво погіршили стан інфраструктури та транспортних мереж, що негативно відобразилось на виконанні транспортно-логістичних завдань. Усі ці фактори разом зменшили прибутковість підприємства та спричинили складнощі з його подальшою розвитком [27].

Створення системи управління якістю на підприємстві вимагає уваги до різних ризиків, які можуть заблокувати можливості або ж, навпаки, відкрити нові (рис. 2.2.).

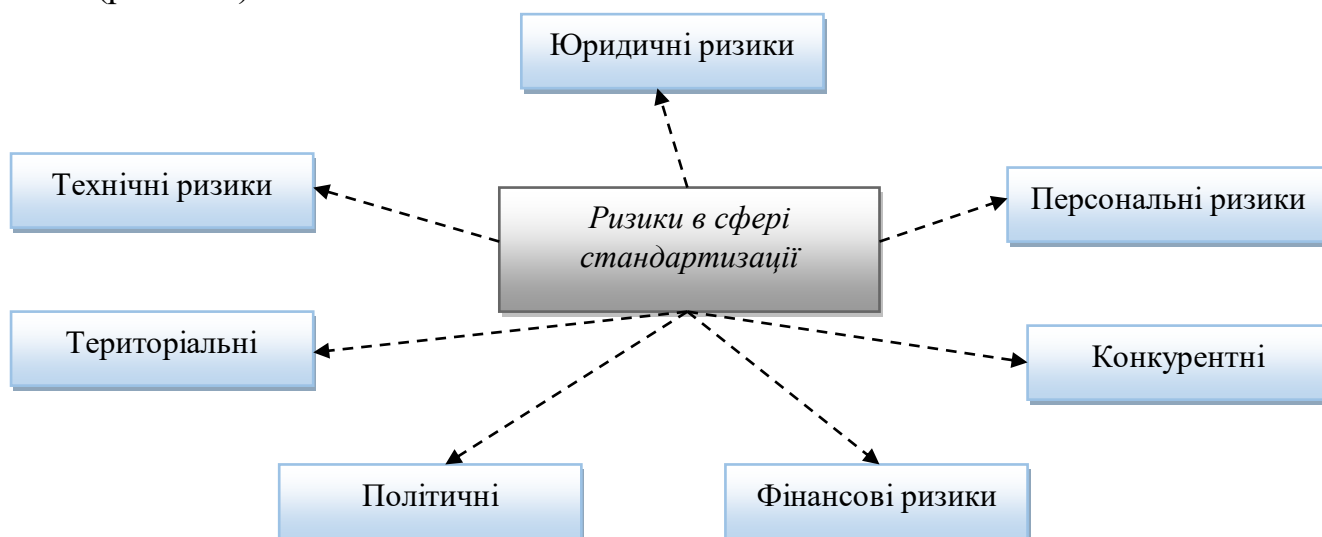

Рис. 2.2. Класифікація категорій ризиків у сфері стандартизації

Класифікація ризиків у сфері стандартизації полягає у згрупуванні різних типів ризиків за категоріями. Серед найбільш поширених видів ризиків можна виділити:

1. Технічні ризики: виникають у зв'язку з можливістю технічної невдачі викладеного методу ч її неефективності.
2. Юридичні ризики: пов'язані з прийняттям рішень, які не відповідають законодавству та можуть призвести до юридичних проблем.
3. Фінансові ризики: пов'язані з фінансовими трансакціями у процесі стандартизації.
4. Персональні ризики: пов'язані з особистими відносинами співробітників, можуть призвести до втрати довіри та негативного впливу на стандартизаційні процеси.
5. Територіальні ризики: пов'язані з географічними населеними пунктами.
6. Політичні ризики: пов'язані з володарями влади, їхніми рішеннями та прихильністю до певних стандартів.
7. Конкурентні ризики: пов'язані з відносинами між політичними або економічними організаціями та компаніями, що взаємодіють у процесі стандартизації [20].

Система управління якістю продукції на підприємстві зорієнтована, з одного боку, на виявлення підприємливих співробітників, їх ефективну ротацію, з іншого – виключає дублювання функцій. Інтегровані системи управління якістю є одним із показників зрілості підприємства, який характеризує гнучкість управління, здатність змінюватися відповідно до вимог різних стандартів менеджменту (ISO 9001, ISO 14001 та ін.), а також наявність механізмів, що дозволяють найбільш ефективно використовувати загальні елементи системи в цих стандартах [14].

Політика підприємства в галузі якості передбачає розробку та здійснення стратегічних дій з метою забезпечення високої якості продукції або послуг, що відповідають потребам і очікуванням клієнтів та вимогам законодавства. Вона

також передбачає постійне вдосконалення технологій та процесів виробництва, аналіз ринкової конкуренції та впровадження інноваційних рішень.

На підприємстві розроблено та впроваджено процеси, які необхідні для забезпечення виробництва продукції. Плануючи випуск продукції, підприємство визначає якість та вимоги до послуг, що надаються, потребує розробки необхідних процесів, документів та забезпечення ресурсів для випуску конкретної продукції. Також проводить моніторинг та контроль за виробництвом і забезпечує записи, які доводять відповідність випуску продукції вимогам та стандартам.

Результати такого планування відображаються у формі технічної документації, форм записів та ресурсів, що виділяються. Визначаються та аналізуються вимоги до продукції. Якщо деякі вимоги замовника неможливо виконати, пропонуються альтернативні варіанти. У разі зміни вимог до продукції, що виробляється підприємством, забезпечується внесення відповідних змін до документів та повідомлення зацікавлених сторін про зміни.

На підприємстві здійснюється контроль закуповуваної продукції (сировини, матеріалів) згідно встановлених вимог (див. КД-7.4.2 "Закупівля продукції", КД-7.4.3 "Вхідний контроль сировини та допоміжних матеріалів", КД-8.2.4 "Контроль в процесі виробництва", КД-8.2.5 "Контроль готової продукції").

Під час внутрішнього обслуговування та постачання на підприємстві гарантується відповідність продукції встановленим вимогам, які зазначені в КД-7.5.5-01 (щодо складування, зберігання та відвантаження білого цукру), КД-7.5.5-02 (щодо складування, зберігання та відвантаження жому), КД-7.5.5-03 (щодо складування та зберігання сировини), КД-7.5.5-04 (щодо складування і зберігання витратних матеріалів) та КД-7.5.5-05 (щодо складування і зберігання ПММ). Це досягається завдяки ідентифікації, збереженню та захисту продукції, правильному поводженню з нею та упаковці. Ці самі вимоги діють щодо сировини та витратних матеріалів, які є складовими частинами продукції.

Засоби вимірювальної техніки, які підлягають державному метрологічному нагляду, проходять повірку органами Державної метрологічної служби, згідно з КД-7.6.1 (щодо метрологічного забезпечення виробництва). Результати повірки документально оформлюються. На підприємстві забезпечується ідентифікація засобів вимірювань, захист від пошкоджень та погіршення стану в ході використання, а також виконання технічного обслуговування і зберігання.

На підприємстві виконуються заходи щодо підвищення ефективності системи менеджменту якості (СМЯ) за допомогою застосування політики та цілей у сфері якості, аудитів, аналізу даних, корегувальних та запобіжних дій, а також оцінки керівництвом.

Головною метою покращення є збільшення задоволеності клієнтів. Для цього проводиться аналіз та оцінка поточної ситуації з метою визначення областей для покращення; встановлення цілей та пошук можливих рішень для їх досягнення; оцінка та вибір найбільш оптимальних рішень; виконання вибраних рішень; перевірка, аналіз та оцінка результатів виконання; оформлення кожної зі змін. Крім того, на підприємстві вживаються заходи, спрямовані на усунення причин виявлених несправностей, щоб запобігти їх повторному виникненню. Корегуючі дії відповідають виявленим недолікам.

У КД-8.5.2 встановлено вимоги до проведення корегуючих дій, які включають аналіз невідповідностей (включно зі скаргами та рекламациями), визначення причин невідповідностей, оцінку необхідності заходів, що гарантують запобігання повторному виникненню невідповідностей, визначення та реалізацію необхідних дій, реєстрацію результатів проведених заходів та аналіз проведених корегуючих дій.

Отже, проведення запобіжних заходів здійснюється з метою усунення причин можливих невідповідностей. Дії включають встановлення можливих невідповідностей та їх причин, оцінку необхідності заходів з метою запобігання

їх виникненню, визначення і реалізацію необхідних дій, реєстрацію результатів здійснених заходів та аналіз виконаних запобіжних дій.

Управління якістю продукції на ПрАТ «Шепетівський цукровий комбінат» є проблематичним через ризики, пов'язані зі зберіганням та транспортуванням сировини, складністю технологічних процесів та нестачею кваліфікованих кадрів. Також відсутність чіткої системи контролю якості та недостатня увага до вимог споживачів є серйозними проблемами, які необхідно вирішити для забезпечення стійкого розвитку компанії.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2

ПрАТ «Шепетівський цукровий комбінат» - це велике промислове підприємство, яке спеціалізується на виробництві цукру. Комбінат заснований у 1899 році і розташований у місті Шепетівка, що на Хмельниччині.

Підприємство має значну виробничу базу, яка складається з 4 цехів з виробництва цукру та 2 цехів з виробництва меляси. Також на комбінаті працюють власні енергетичні установки, які забезпечують електроенергією виробництво цукру.

На ПрАТ «Шепетівський цукровий комбінат» впроваджено систему менеджменту якості ISO 9001. Ця система є міжнародним стандартом, який встановлює вимоги до якості продукції та послуг, що надаються підприємством. Також на підприємстві використовуються інші системи менеджменту, такі як НАССР (система управління безпекою харчових продуктів) та ISO 14001 (система управління навколишнім середовищем).

Основним завданням системи менеджменту якості (СМЯ), впровадженої на ПрАТ «Шепетівський цукровий комбінат», є забезпечення високої якості продукції та послуг, що надаються підприємством.

Підприємство має досить велику кількість поточних зобов'язань і забезпечень, які складають 581 159 тис. грн. в 2021 році, що на 2,3% менше, ніж у попередньому році.

Щодо основних засобів, то їх залишкова вартість у 2022 становить 363 455 тис. грн., що на 9,5% більше, ніж у 2021 році.

Вартість зобов'язань компанії перевищує вартість її активів, що може свідчити про фінансові проблеми. Однак, статутний капітал не змінився, що свідчить про стабільність та надійність компанії у відносинах з інвесторами та партнерами. Також, зменшення розрахункової вартості чистих активів на 2022 рік може свідчити про негативні тенденції в діяльності компанії та необхідність вжиття заходів для вирішення цих проблем.

З аналізу фінансово-господарської діяльності можна зробити висновок, що підприємство веде успішну фінансово-господарську діяльність та показує позитивні результати, що може свідчити про її стабільність та розвиток.

Аналіз стану управління якістю продукції ПрАТ «Шепетівський цукровий комбінат» дозволяє зробити висновки про наявність певних проблем та ризиків у цьому процесі.

До основних проблем можна віднести недостатню контроль якості на деяких етапах виробництва, відсутність чіткої системи внутрішнього контролю та низьку кваліфікацію деяких співробітників у цій галузі. Такі проблеми можуть призвести до втрати довіри споживачів та негативно вплинути на репутацію компанії.

Однак, проведений аналіз також виявив наявність певних позитивних моментів у управлінні якістю продукції, таких як використання сучасного обладнання та впровадження нових технологій. Загалом, для покращення управління якістю продукції на ПрАТ «Шепетівський цукровий комбінат» необхідно розробити та впровадити більш ефективну систему контролю якості, провести додаткову підготовку та навчання персоналу, а також забезпечити більш тісне співробітництво між відділами компанії для забезпечення високої якості продукції та задоволення потреб споживачів.

РОЗДІЛ 3.

Рекомендації щодо удосконалення управління якістю продукції на ПрАТ «Шепетівський цукровий комбінат»

Для удосконалення управління якістю продукції на ПрАТ «Шепетівський цукровий комбінат» можна запровадити такі рекомендації:

1. Встановити систему контролю якості на всіх етапах виробництва.
2. Забезпечити постійну підвищення кваліфікації працівників, які займаються контролем якості продукції.
3. Використовувати сучасні методи та технології контролю якості продукції і систему моніторингу задоволеності клієнтів та враховувати їхні відгуки та пропозиції у процесі виробництва (рис 3.1.).
5. Проводити регулярні аудити та оцінки внутрішньої системи управління якістю продукції.

Рис. 3.1. Сучасні методи та технології контролю якості продукції [8]

Структура системи управління якістю ПрАТ «Шепетівський цукровий комбінат» повинна складатися з наступних рівнів:

1. Вищого керівництва, яке відповідає за стратегію та політику управління якістю продукції.
2. Менеджменту, що забезпечує планування та реалізацію процесів управління якістю, включаючи визначення цілей та завдань.
3. Процесних власників, які відповідають за виконання процесів управління якістю та забезпечення їх ефективності.
4. Команди з управління якістю, яка забезпечує реалізацію політики та стратегії управління якістю продукції.
5. Робочого персоналу, який виконує процеси виробництва та забезпечує виконання вимог якості продукції.

Впровадження автоматизованої системи управління якістю, включаючи автоматизацію документообігу, дозволить підприємству вирішити багато проблем та забезпечити економію ресурсів, таких як час та фінансові засоби.

Сучасні автоматизовані системи управління є гнучкими програмними засобами, які дозволяють управляти всіма бізнес-процесами, такими як фінанси, ланцюжки постачання, операції, продажі, звітність, виробництво та кадри. При цьому дані системи є доступними для офісних програм, інтернет-магазинів та комунікації з клієнтами. Такі системи забезпечують агрегування даних, що дає змогу поліпшити аналітику організації та допомагає оптимізувати необхідні процеси.

Основні програмні продукти автоматизованих систем управління підприємством та документообігу, представлені на ринку України, включають наступні:

1. 1С:Підприємство - це комплексна автоматизована система управління бізнесом, яка дозволяє здійснювати управління фінансами, виробництвом, продажами, управлінням проектами та іншими бізнес-процесами.
2. Oracle E-Business Suite - це інтегрована автоматизована система управління бізнесом, яка дозволяє здійснювати управління фінансами,

виробництвом, продажами, управлінням проектами та іншими бізнес-процесами.

3. Microsoft Dynamics 365 - це хмарна автоматизована система управління бізнесом, яка дозволяє здійснювати управління фінансами, виробництвом, продажами, управлінням проектами та іншими бізнес-процесами.

4. SAP ERP - це інтегрована автоматизована система управління бізнесом, яка дозволяє здійснювати управління фінансами, виробництвом, продажами, управлінням проектами та іншими бізнес-процесами.

5. Клієнт-банк - це система автоматизованого документообігу між підприємствами та банками, яка дозволяє здійснювати операції з рахунками, заявки на кредити та інші фінансові операції.

6. DocFlow - це система автоматизованого документообігу, яка дозволяє здійснювати електронний обмін документами між різними відділами та підрозділами підприємства.

Основними принципами інтегрованого управління якістю підприємства є наступне:

- якість продукції є не окремою функцією лише технічних та спеціальних відділів, а різнобічним процесом, що охоплює всі підрозділи підприємства, а також його споживачів і постачальників - це спосіб управління підприємством;
- підвищення якості повинне забезпечуватися на етапах маркетингу, проектування та інжинірингу, виробництва та обслуговування продукції;
- постійне підвищення якості продукції вимагає використання нових технологій;
- належної якості можна досягти лише тоді, коли буде створена чітко зорієнтована на споживача система управління якістю [45].

На сьогодні стандарти ISO 9000 прийняті в більш ніж 90 країнах світу, застосовуються будь-яким підприємством, незалежно від його розвитку та сфери діяльності. Світовими лідерами в цій галузі є Китай, Італія, Японія, Великобританія, США, Індія, Франція та Німеччина [20, с. 58].

На рис. 3.2. представлена запропонована модель системи управління якістю ПрАТ «Шепетівський цукровий комбінат» побудована на основі процесного підходу.

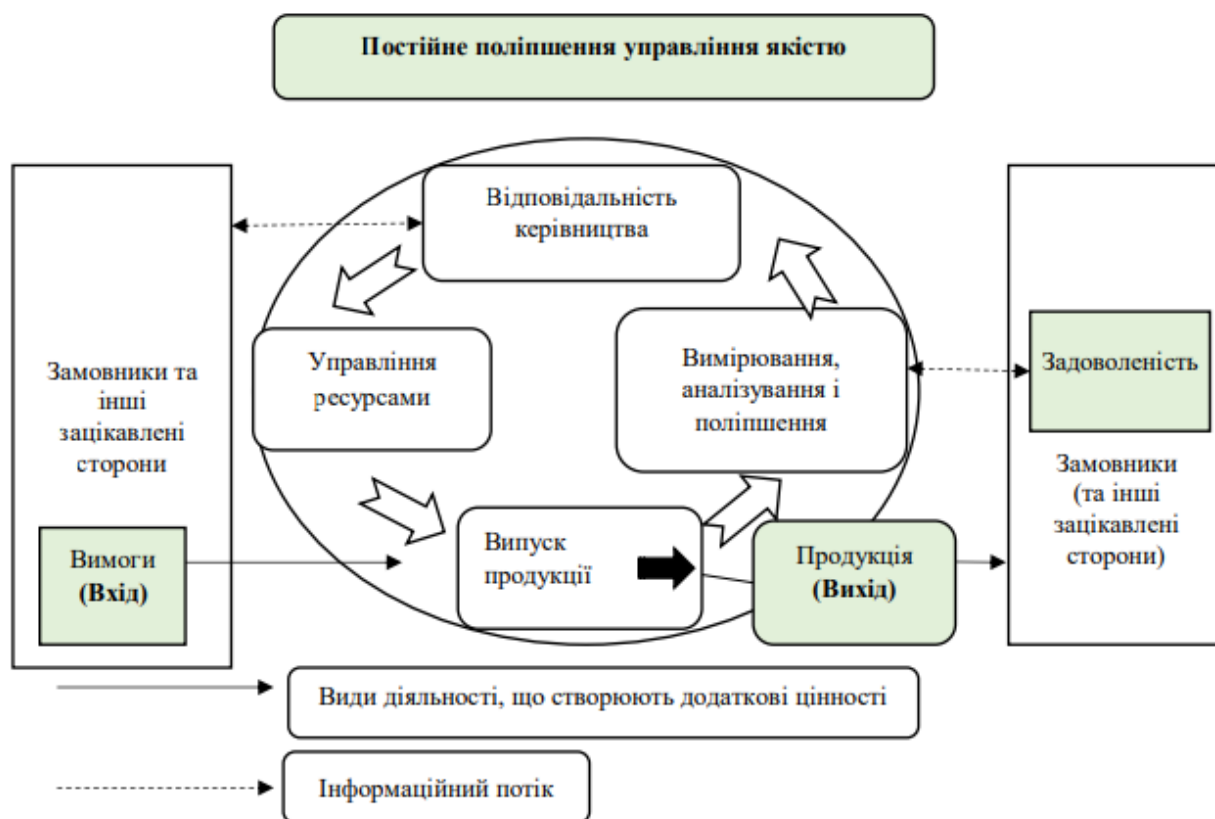

Рис.3.2. Модель системи управління якістю ПрАТ «Шепетівський цукровий комбінат» побудована на основі процесного підходу

Умови загострення конкуренції вимагають від підприємств грамотного управління якістю продукції, оскільки цей елемент є ключовим у підвищенні конкурентоспроможності товарів і послуг [42].

На рис. 3.3. зображено схему управління якістю продукції, яка базується на процесному підході, де будь-яка діяльність, що використовує ресурси для перетворення входів на виходи, вважається процесом.

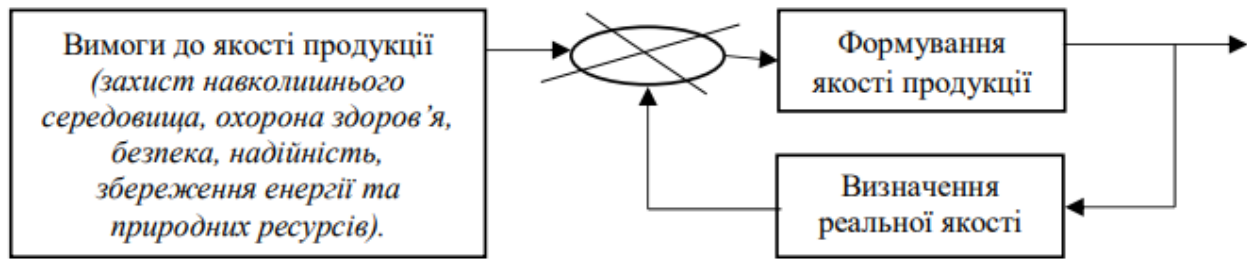

Рис.3.3. Схема управління якістю продукції на підприємстві

З метою підвищення якості продукції пропонуємо вдосконалити організаційно-управлінську структуру управління ПрАТ «Шепетівський цукровий комбінат» (рис. 3.4.). Ці заходи допоможуть забезпечити високу якість продукції та підвищити конкурентоспроможність підприємства.

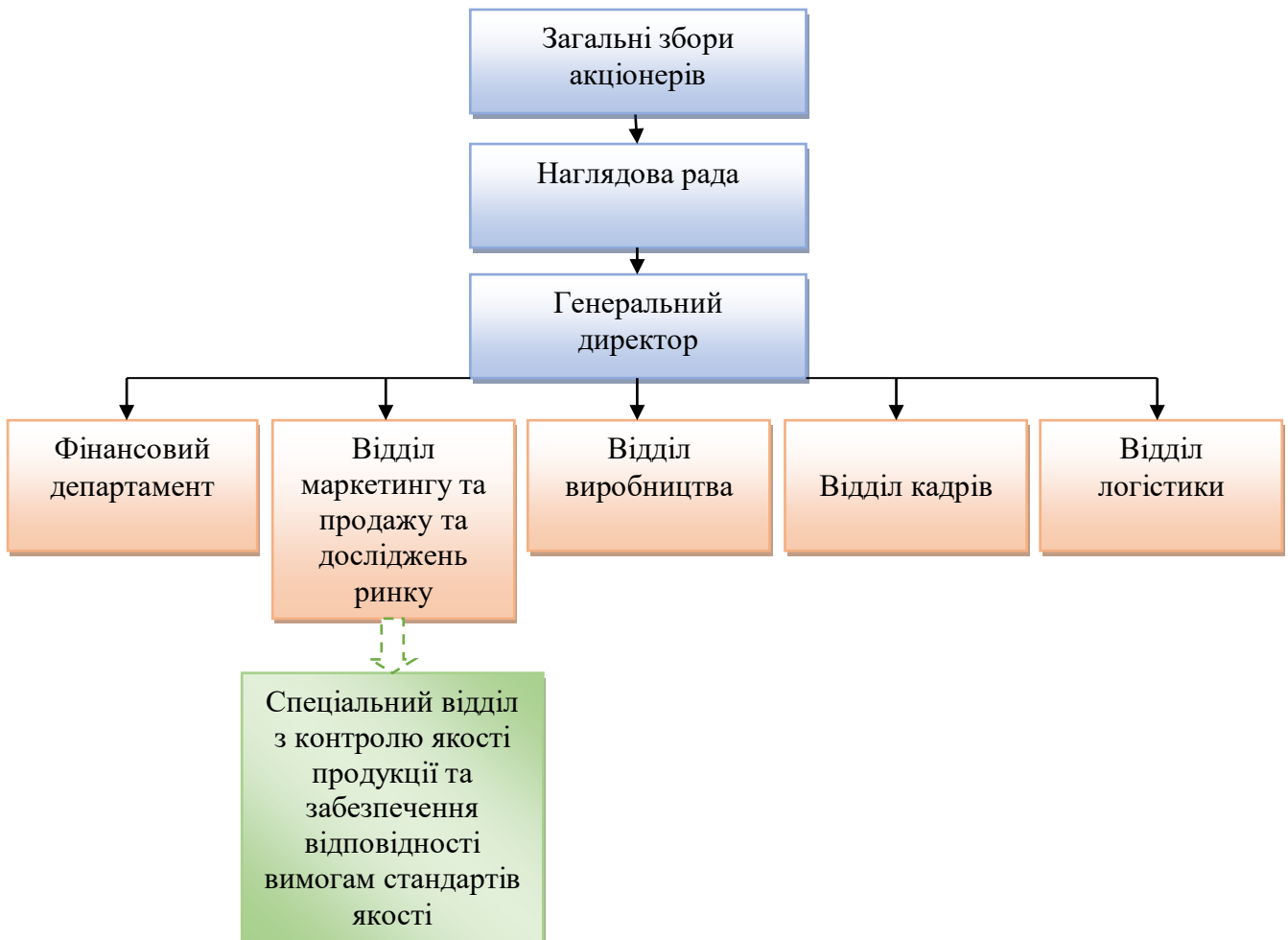

Рис. 3.4. Вдосконалена організаційно-управлінська структура управління ПрАТ «Шепетівський цукровий комбінат»

Для досягнення цієї мети необхідно:

- створити спеціальний відділ з контролю якості продукції та забезпечення відповідності вимогам стандартів якості;
- розширити функції відділу маркетингу та досліджень ринку з метою вивчення потреб споживачів та впровадження їх в процес виробництва;
- впровадити систему управління якістю відповідно до стандарту ISO 9001 з метою забезпечення стабільної якості продукції та виконання вимог законодавства;
- забезпечити постійний моніторинг процесів виробництва та контроль якості продукції з метою виявлення та усунення недоліків;
- залучати спеціалістів з досвідом роботи в сфері управління якістю для проведення аудиту та впровадження удосконалень у систему управління якістю.

Створення спеціального відділу з контролю якості продукції та забезпечення відповідності вимогам стандартів якості має значну економічну ефективність для ПрАТ «Шепетівський цукровий комбінат». Спочатку може бути витрачено додаткові фінансові ресурси на організацію відділу та підготовку фахівців. Однак це принесе позитивний ефект в подальшому завдяки наступним факторам:

- підвищення якості продукції дозволить збільшити задоволеність споживачів та зберегти існуючі ринки збуту;
- виконання вимог стандартів якості дозволить отримати сертифікацію та вступити на нові ринки збуту;
- уникнення випуску некондиційної продукції дозволить зменшити ризик відшкодування збитків споживачам;
- зменшення кількості відмов та рекламацій забезпечить зменшення витрат на відшкодування збитків та збереження репутації компанії.

Отже, створення спеціального відділу з контролю якості продукції та забезпечення відповідності вимогам стандартів якості може бути економічно вигідним для ПрАТ «Шепетівський цукровий комбінат».

Під час проведення аналізу нами виявлено, що вартість зобов'язань компанії перевищує вартість її активів, що може свідчити про фінансові проблеми. Однак, статутний капітал не змінився, що свідчить про стабільність та надійність компанії у відносинах з інвесторами та партнерами. Також, зменшення розрахункової вартості чистих активів на 2022 рік може свідчити про негативні тенденції в діяльності компанії та необхідність вжиття заходів для вирішення цих проблем.

Для вирішення проблем зменшення розрахункової вартості чистих активів ПрАТ «Шепетівський цукровий комбінат» можна вжити наступні заходи:

1. Провести аналіз структури активів та зобов'язань компанії і вжити заходів для зменшення зобов'язань та збільшення активів.
2. Провести аудит фінансової діяльності компанії та виявити проблемні моменти, проаналізувати можливі шляхи вирішення проблем.
3. Розробити та впровадити ефективну стратегію збільшення прибутку компанії, що може включати збільшення обсягів виробництва, зниження витрат, розширення асортименту продукції та збільшення обсягів продажу.
4. Провести переговори з кредиторами та знайти способи реструктуризації заборгованості, що дозволить уникнути банкрутства компанії.
5. Провести перегляд умов діючих договорів з постачальниками та спробувати отримати більш вигідні умови для компанії.
6. Провести перегляд управлінської політики компанії та вжити заходів для покращення управління фінансами.
7. Розробити та впровадити план дій з покращення фінансової стійкості компанії, що включає в себе планування бюджету, контроль за витратами та управління капіталом.

Ці заходи допоможуть збільшити вартість активів компанії та зменшити зобов'язання, що позитивно позначиться на фінансовому стані компанії.

Впровадження системи управління якістю допоможе позитивно вплинути на діяльність підприємства і надасть переваги, зокрема, у вдосконаленні управлінських та виробничих рішень, активізації конкурентоспроможності та підвищенні рівня задоволеності споживачів. В умовах конкуренції успішними можуть бути лише ті підприємства, які здійснюють грамотне управління якістю продукції, оскільки вона є одним з ключових елементів конкурентоспроможності товарів та послуг.

На підприємствах України впровадження концепції повного управління якістю (TQM) базується на впровадженні міжнародних стандартів ISO серії 9000, які сьогодні увібрали найкращий міжнародний досвід створення конкурентоспроможного бізнес-середовища. Повне управління якістю (TQM) розглядається як революція в управлінні якістю, а не просто підхід до організації процесів планування, забезпечення та контролю якості продукції підприємства. Це сучасний підхід до створення нової моделі управління в цілому.

Інтеграція в Європейське співтовариство веде до формування ефективної політики щодо забезпечення якості продукції при впровадженні сучасних методів управління якістю та ділової досконалості, розробці та впровадженні систем управління якістю, екологічного менеджменту, інших систем менеджменту, принципів комплексної якості, що є визнаними у країнах ЄС та у світі.

Інтегрована система управління якістю продукції є інструментом забезпечення високої якості праці на основі максимальної реалізації трудового потенціалу та досягнення цілей у сфері якості. Її особливістю є методологічний підхід до інтеграції процесів управління трудовим потенціалом, що дозволить активізувати розвиток інтелектуального капіталу підприємства з метою підвищення якості продукції.

Сучасне управління якістю продукції має бути безпосередньо зорієнтоване на характер потреб, їхню структуру та динаміку; потужність і кон'юнктуру ринку; стимули внаслідок економічної та технічної конкуренції, характерні для ринкових відносин.

В умовах постійної інтеграції України до Європейського економічного простору, розширення каналів співпраці із зовнішніми ринками впровадження системи управління якістю суб'єктами господарювання, покликане зміцнити довіру до них, суттєво сприяти налагодженню та розвитку співпраці.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 3

У результаті проведеного дослідження було виявлено, що управління якістю продукції на ПрАТ «Шепетівський цукровий комбінат» потребує покращення. Для досягнення цієї мети, було запропоновано модель системи управління якістю ПрАТ «Шепетівський цукровий комбінат» побудована на основі процесного підходу. Модель системи управління якістю передбачає інтеграцію процесів, необхідних для досягнення мети підприємства - створення продукції високої якості. В цій моделі кожен елемент системи бухгалтерського обліку, виробництва та контролю якості пов'язаний з іншими елементами у взаємодії та кооперує з метою забезпечення якості продукції та задоволення потреб клієнтів. Підхід на основі процесів сприяє створенню сильного та гнучкого управлінського механізму, що дозволяє ПАТ «Шепетівський цукровий комбінат» забезпечувати регулярне покращення процесів виробництва та постійно підвищувати якість продукції та сервісу для клієнтів.

Також, з метою підвищення якості продукції пропонуємо вдосконалити організаційно-управлінську структуру ПрАТ «Шепетівський цукровий комбінат», шляхом створення спеціального відділу з контролю якості продукції та забезпечення відповідності вимогам стандартів якості, що значно розширить функції відділу маркетингу та досліджень ринку щодо вивчення потреб споживачів та впровадження їх в процес виробництва.

Під час проведення аналізу нами виявлено, що вартість зобов'язань компанії перевищує вартість її активів, що може свідчити про фінансові проблеми. Для вирішення проблем зменшення розрахункової вартості чистих активів ПрАТ «Шепетівський цукровий комбінат» нами запропоновано конкретні заходи, які допоможуть збільшити вартість активів компанії та зменшити зобов'язання, що позитивно позначиться на фінансовому стані компанії.

Підводячи підсумки дослідження, можна стверджувати, що ПрАТ «Шепетівський цукровий комбінат» може покращити управління якістю продукції за допомогою наданих рекомендацій.

Дослідження показало, що важливо забезпечити постійний контроль якості на кожному етапі виробництва, використовувати сучасні методики та технології, залучати кваліфікованих фахівців у цій області, а також здійснювати моніторинг ринку і вивчати потреби споживачів. Рекомендується також введення системи сертифікації якості виробленої продукції та її активне просування на ринку.

Враховуючи запропоновані рекомендації, ПрАТ «Шепетівський цукровий комбінат» зможе забезпечити своїм клієнтам продукцію високої якості, забезпечити довгострокові стосунки з партнерами та конкурувати на ринку успішно.

ВИСНОВКИ

Якість можна розглядати як об'єкт управління, оскільки вона може бути виміряна, контрольована, покращена і забезпечена на різних етапах виробництва продукції або надання послуг. Управління якістю полягає в тому, що підприємство встановлює процедури, які забезпечують виробництво продукції з визначеною якістю, яка відповідає потребам споживача [4].

Управління якістю передбачає контроль за якістю сировини, виробничих процесів, обладнання, персоналу, фінансових ресурсів, а також контроль за якістю готової продукції або послуг, які надаються споживачам.

У першому розділі дипломної роботи було розглянуто основні поняття та теоретичні засади управління якістю продукції, такі як стандартизація, сертифікація, системи управління якістю, методи контролю якості тощо. Було визначено, що системний підхід до управління якістю продукції дозволяє забезпечити сталу якість продукції та підвищити ефективність виробництва.

Також було проаналізовано роль маркетингу у забезпеченні якості продукції та визначено функції служби маркетингу на різних етапах виробничого процесу.

Отже, на основі дослідження теоретичних аспектів управління якістю продукції можна зробити висновок про те, що ефективне управління якістю продукції передбачає комплексний підхід до вирішення цієї проблеми та використання різноманітних методів та інструментів для забезпечення високої якості продукції на ринку.

Управління якістю продукції є важливим елементом ефективного управління підприємством, що дозволяє забезпечувати сталу якість продукції та задовольняти потреби споживачів. Розуміння теоретичних аспектів управління якістю продукції дозволяє підприємствам ефективно впроваджувати системи управління якістю та розвиватися на ринку.

ПрАТ «Шепетівський цукровий комбінат» - це велике промислове підприємство, яке спеціалізується на виробництві цукру. Комбінат заснований у 1899 році і розташований у місті Шепетівка, що на Хмельниччині.

Підприємство має значну виробничу базу, яка складається з 4 цехів з виробництва цукру та 2 цехів з виробництва меляси. Також на комбінаті працюють власні енергетичні установки, які забезпечують електроенергією виробництво цукру.

На ПрАТ «Шепетівський цукровий комбінат» впроваджено систему менеджменту якості ISO 9001. Ця система є міжнародним стандартом, який встановлює вимоги до якості продукції та послуг, що надаються підприємством. Також на підприємстві використовуються інші системи менеджменту, такі як НАССР (система управління безпекою харчових продуктів) та ISO 14001 (система управління навколишнім середовищем).

Основним завданням системи менеджменту якості (СМЯ), впровадженої на ПрАТ «Шепетівський цукровий комбінат», є забезпечення високої якості продукції та послуг, що надаються підприємством.

Підприємство має досить велику кількість поточних зобов'язань і забезпечень, які складають 581 159 тис. грн. в 2021 році, що на 2,3% менше, ніж у попередньому році.

Щодо основних засобів, то їх залишкова вартість у 2022 становить 363 455 тис. грн., що на 9,5% більше, ніж у 2021 році.

Вартість зобов'язань компанії перевищує вартість її активів, що може свідчити про фінансові проблеми. Однак, статутний капітал не змінився, що свідчить про стабільність та надійність компанії у відносинах з інвесторами та партнерами. Також, зменшення розрахункової вартості чистих активів на 2022 рік може свідчити про негативні тенденції в діяльності компанії та необхідність вжиття заходів для вирішення цих проблем.

З аналізу фінансово-господарської діяльності можна зробити висновок, що підприємство веде успішну фінансово-господарську діяльність та показує позитивні результати, що може свідчити про її стабільність та розвиток.

Аналіз стану управління якістю продукції ПрАТ «Шепетівський цукровий комбінат» дозволяє зробити висновки про наявність певних проблем та ризиків у цьому процесі.

До основних проблем можна віднести недостатню контроль якості на деяких етапах виробництва, відсутність чіткої системи внутрішнього контролю та низьку кваліфікацію деяких співробітників у цій галузі. Такі проблеми можуть призвести до втрати довіри споживачів та негативно вплинути на репутацію компанії.

Однак, проведений аналіз також виявив наявність певних позитивних моментів у управлінні якістю продукції, таких як використання сучасного обладнання та впровадження нових технологій. Загалом, для покращення управління якістю продукції на ПрАТ «Шепетівський цукровий комбінат» необхідно розробити та впровадити більш ефективну систему контролю якості, провести додаткову підготовку та навчання персоналу, а також забезпечити більш тісне співробітництво між відділами компанії для забезпечення високої якості продукції та задоволення потреб споживачів.

У результаті проведеного дослідження було виявлено, що управління якістю продукції на ПрАТ «Шепетівський цукровий комбінат» потребує покращення. Для досягнення цієї мети, було запропоновано модель системи управління якістю ПрАТ «Шепетівський цукровий комбінат» побудована на основі процесного підходу. Модель системи управління якістю передбачає інтеграцію процесів, необхідних для досягнення мети підприємства - створення продукції високої якості. В цій моделі кожен елемент системи бухгалтерського обліку, виробництва та контролю якості пов'язаний з іншими елементами у взаємодії та кооперує з метою забезпечення якості продукції та задоволення потреб клієнтів. Підхід на основі процесів сприяє створенню сильного та

гнучкого управлінського механізму, що дозволяє ПАТ «Шепетівський цукровий комбінат» забезпечувати регулярне покращення процесів виробництва та постійно підвищувати якість продукції та сервісу для клієнтів.

Також, з метою підвищення якості продукції пропонуємо вдосконалити організаційно-управлінську структуру ПрАТ «Шепетівський цукровий комбінат», шляхом створення спеціального відділу з контролю якості продукції та забезпечення відповідності вимогам стандартів якості, що значно розширить функції відділу маркетингу та досліджень ринку щодо вивчення потреб споживачів та впровадження їх в процес виробництва.

Під час проведення аналізу нами виявлено, що вартість зобов'язань компанії перевищує вартість її активів, що може свідчити про фінансові проблеми. Для вирішення проблем зменшення розрахункової вартості чистих активів ПрАТ «Шепетівський цукровий комбінат» нами запропоновано конкретні заходи, які допоможуть збільшити вартість активів компанії та зменшити зобов'язання, що позитивно позначиться на фінансовому стані компанії.

Підводячи підсумки дослідження, можна стверджувати, що ПрАТ «Шепетівський цукровий комбінат» може покращити управління якістю продукції за допомогою наданих рекомендацій.

Дослідження показало, що важливо забезпечити постійний контроль якості на кожному етапі виробництва, використовувати сучасні методики та технології, залучати кваліфікованих фахівців у цій області, а також здійснювати моніторинг ринку і вивчати потреби споживачів. Рекомендується також введення системи сертифікації якості виробленої продукції та її активне просування на ринку.

Враховуючи запропоновані рекомендації, ПрАТ «Шепетівський цукровий комбінат» зможе забезпечити своїм клієнтам продукцію високої якості, забезпечити довгострокові стосунки з партнерами та конкурувати на ринку успішно.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Барабаш, О. В. Управління якістю в промисловості: навчальний посібник / О. В. Барабаш, В. В. Лакомов, В.В. Мазурський та ін. - К.: НТУУ «КПІ», 2017. - 432 с.
2. Бас Ю. В., Вишневський С. С. Механізм управління якістю продукції на підприємстві. Наука й економіка. 2015. Вип. 1. С. 56-61.
3. Безродна С. М. Управління якістю : навч. посіб. для студентів економічних спеціальностей. Чернівці: ПВКФ «Технодрук». 2017. 174 с.
4. Белко І. А. Управління якістю продукції в системі стратегічного 4. Білецький Е. В., Янушкевич Д. А., Шайхлісламов З. Р. Управління якістю продукції та послуг: навчальний посібник. Х. : ХТЕІ. 2015. 222 с.
5. Бойченко М. В., Іванова М. І., Кудрявцева Н. В. Сучасні підходи до управління якістю на підприємстві . Економічний простір. 2014. № 89. С. 150-158.
6. Василенко О.П. Виробничий менеджмент. — К.: Либра, 2004. — 511 с.
7. Гришко О. А. Мотиваційний механізм управління якістю праці персоналу підприємства залізничного транспорту: методичні аспекти. Інноваційна економіка. 2016. № 5-6. С. 124-133.
8. Грозний І. С. Методи та підходи до управління якістю розвитку промислових підприємств. Вісник Одеського національного університету. Серія: Економіка. 2015. Т. 20. Вип. 3. С. 75-79.
9. Давидова І. О. Інформаційне забезпечення управлінських рішень у системі інформаційного менеджменту. Вісник Харківської державної академії культури. Серія: Соціальні комунікації. 2015. Вип. 46. С. 16–25.
10. Дерев'янка, О. Сучасні підходи до управління якістю продукції: навчальний посібник / О. Дерев'янка, О. Марковська, І. Лебединська. - К.: НАУ, 2015. - 176 с.
11. Деминг У.Э. Лекция перед японскими менеджерами в 1950 г. // Методы

- менеджмента качества. — 2000. — № 10. — С. 24-29 (Пер. с англ. Ю.П. Адлера и В.Л. Шпера).
12. ДСТУ ISO 19011:2018. Настанови щодо проведення аудитів систем управління (ISO 19011:2018, IDT). URL: [https://pqmonline.com/assets/files/pubs/translations/std/iso-19011-2018-\(rus\).pdf](https://pqmonline.com/assets/files/pubs/translations/std/iso-19011-2018-(rus).pdf)
 13. ДСТУ ISO 9000:2015 Системи управління якістю. Основні положення та словник термінів (ISO 9000:2015, IDT) <https://m.tntu.edu.ua/storage/pages/00000651/dstu9000>
 14. ДСТУ ISO 9001:2015 Системи управління якістю. Вимоги (ISO 9001:2015, IDT) <https://snu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/02/DSTU-ISO-9001-2015.pdf>
 15. Загоскін, В. Управління якістю: наука, технології, практика [Текст] / В. Загоскін, О. Гальченко, О. Шевчук. - К.: КНЕУ, 2014. - 570 с.
 16. Зимовець Г.О. Підходи до створення системи управління якістю промислових підприємств. Вісник економічної науки України. 2008. № 1. 33-38 с.
 17. Злобин В.П. Менеджмент качества. Историография развития. Das menedgment. №.2. 2012. С.100-102.
 18. Капінос Г.І., Ларіонова К.Л., Липчак М.І. Проблеми та перспективи впровадження концепції загального менеджменту якості (TQM) на вітчизняних підприємствах в умовах євроінтеграції. Вісник Хмельницького національного університету. Серія: Економічні науки. 2019. № 4. Т. 1. С. 100–105. DOI: 10.31891/2307-5740-2019-272-4-1-100-105.
 19. Калита П.Я. Загальне управління якістю – шлях до досягнення високого рівня досконалості. К: Наукова думка. 2013.145 с.

20. Корешков В. Інтегровані системи менеджменту організації. Особливості, проблеми і шляхи вирішення./Корешков В., Назаренко В., Кусакін М., Осмола І.// Стандартизація, сертифікація, якість. 2007. № 1. С. 54–61.
21. Косянчук Т. Ф., Майорова Н. І. Забезпечення якості та конкурентоспроможності продукції на засадах сучасних принципів управління якістю. Вісник Хмельницького національного університету. 2010. № 3.Т. 3. С.51-56.
22. Кузьменко М.М., Богацька Н.М. Якість продукції як фактор конкурентоспроможності продукції та підприємства загалом. Молодий вчений. 2017. № 11 (51). С.57-65.
23. Лазько І. В. Формування системи управління якістю в проектах з використанням гнучких модулів. Восточно-Европейский журнал передовых технологий. 2014. № 5(2). С. 52-57.
24. Лемчак, О. Системи управління якістю продукції [Текст] / О. Лемчак, Г. Литвинова, О. Рющенко. - К. : КНТЕУ, 2013. - 248 с.
25. Лисенко О. М. Системи управління якістю: особливості впровадження згідно з новою версією стандарту ISO 9001. Вісник Східноєвропейського університету економіки і менеджменту. Серія: Економіка і менеджмент. 2016. № 1. С. 27-34.
26. Мартинюк О. А., Курдибанська Н. Ф. Впровадження системи управління якістю в медичних закладах. Причорноморські економічні студії. 2016. Вип. 6. - С. 75-79.
27. Мороз, М. Логістичне управління в системі якості [Текст] / М. Мороз, А. Некодива, І. Тарасенко. - К.: МАУП, 2016. - 363 с.
28. Оніщенко В.О., Редкін О.В., Старовірець А.С., Чевганова В.Я. Організація виробництва. Навчальний посібник. — К.: Лібра, 2003. — 336 с.
29. Офіційний сайт ПрАТ «Шепетівський цукровий комбінат»: <https://shepetivka-sakhar.com.ua/>

30. Покинсьброда, В. В. Теорія та практика управління якістю виробництва [Текст] / В. В. Покинсьброда, Н. В. Покинсьброда. - К.: НТУУ "КПІ", 2015. - 438 с.
31. Системи управління якістю. Вимоги (ISO 9001:2015, IDT) : ДСТУ ISO 9001:2015. [На заміну ДСТУ ISO 9001:2009; чинний від 2016-07-01]. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 24 с.
32. Системи управління якістю. Вимоги: ДСТУ ISO 9001:2009 [Чинний з 2009-09-01]. Київ : Держспоживстандарт України. 2009. 28 с.
33. Сімченко Н. О. Мохонько Г. А. Впровадження систем управління якістю на підприємствах України: проблеми та перспективи. Економіка. Управління. Інновації. 2012. № 1. С.45-51.
34. Слободяник Я.С. Операції з давальницькою сировиною та толінгові операції: в чому ж різниця? Розвиток системи обліку, аналізу та аудиту в Україні: теорія, методологія, організація: збірник тез доповідей учасників XVIII Всеукраїнської наукової конференції. Київ: ДП «Інформ. – аналіт. агентство». 2020. С. 85-87.
35. Тарасова О. В. Левицька О. Т. Сучасні концепції управління якістю продукції. Економіка харчової промисловості. 2010. № 1. С. 24-27.
36. Тарасюк Г. М. Бабич Н. О. Управління якістю продукції, як одна зі складових управління операційною системою. Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія : Економічні науки. 2016. № 3. С. 87-92.
37. Ткаченко А. М., Іванова М. І. Використання статистичних методів управління якістю в логістичному процесі. Траектория науки. 2016. Т. 2. № 4. С. 109-126.
38. Ткачук Л. М., Калугаряну Т. К. Якість продукції: методологічні та прикладні аспекти. Ефективна економіка. 2013. № 5. 60. управління підприємством. Вісник Одеського національного університету. Серія : Економіка. 2016. Т. 21, Вип. 2. С. 69-73.

39. Цивільний кодекс України. URL:
https://ips.ligazakon.net/document/view/T030435?an=0&ed=2021_10_28
40. Харченко, М. В. Управління якістю виробництва [Текст] / М. В. Харченко, Т. Г. Ким. - Львів: Новий Світ-2000, 2017. - 372 с.
41. Черкасов А. В. Аналіз стандартів та міжнародного досвіду управління якістю життя населення. Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія: Економіка і менеджмент. 2012. Вип. 11. С.219-225.
42. Ashaolu B. Why Quality Management Really Matters. 2022. URL:
<https://www.propelsoftware.com/blog/why-quality-management-really-matters>
43. Bravi L., Murmura F., Santos G. The ISO 9001:2015 Quality Management System standard: Companies' drivers, benefits and barriers to its implementation. Quality Innovation Prosperity. 2019.Vol. 23. No. 2. P. 64–82
44. ISO 9000:2015. Quality management systems — Fundamentals and vocabulary.
45. Mazur K.V., Tomashuk I.V. Governance and regulation as an indispensable condition for developing the potential of rural areas. Baltic Journal of Economic Studies. 2019. Vol. 5. № 5. P. 67–78. DOI:
<https://doi.org/10.30525/2256-0742/2019-5-5-67-78>.